

**Rəna Mirzəliyeva,
İsmayılı Rayon Təhsil Şöbəsinin metodisti**

DAĞLAR MARALA QALDI...

Bir gəlin ağ deyirdi. Bu ömürlük ayrılıq nəğməsi idi. Bu, ömrünün çiçəkləndiyi bir vaxtda 42 yaşında həyata vaxtsız əlvida demiş nurlu, nakam ömür üçün oxunan nəğmə idi. Və bu nəğmə o birlər kimi xoşbəxt sonluqla bitmirdi. Bu, heç vaxt qovuşmayacaq yollara, heç vaxt; birləşməyəcək çayın iki sahilinə, heç vaxt açılmayacaq işıqlı sabah üçün oxunan elegiya idi. Bu ömür üçün yanmağa dəyərdi. Bu, Aydın Səlimzadə ömrü idi.

A.Səlimzadə 1953-cü ildə İsmayılı rayonun Hacıhətəmli kəndində anadan olmuşdu.

Validənləri ona Aydın adı verdilər. Bu ad onun nurlu çöhrəsinə, ömrünün mənasına, dünyaya, insanlara şəfqətlə, məlhəmlə dolu ürəyinə necə də yaraşırıdı! Və batan günəşin, çaxan şimşəyin şəfqəti üzlərdə qaldığı kimi, nurlu simasının işığı da saysız-hesabsız könuşlərdə qaldı: əbədi yaşamaq üçün.

Sanki dünən idi, məktəb divar qəzetində ilk qələm təcrübələrini - şeirlərini oxuduğumuz çağlar. Biz, aşağı sinif şagirdləri də həvəslənib öz şeirlərimizi yazardıq. Ancaq bu şeir dediyimiz "cızmaqara-lar" şair təbiətli ədəbiyyat müəllimimiz Əli Həsənovun "senzura"sından keçə bilməzdi, tək onun yazdıqlarından başqa.

Elə bil dünən idi, məhəllə uşaqlarını yığıb futbol yarışı keçirməyi, teatr tamaşaları göstərməyi, ilk dəfə sinif təşkil edib biz "şagirdlərinə" inşa yazdırıb qiymətləndirməyi, mətbuatda çap olunan yazılarımız üçün sevinməyi, iftixar hissi keçirməyi.

Orta məktəbi doğulduğu kənddə bitirən Aydın Bakı Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirmiş, bir müddət İsmayılı şəhər 3 sayılı orta məktəbində, ixtisası üzrə müəllimi işləmişdir.

Elmi işə sonsuz marağı olan A.Səlimzadə sonradan Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Tarix İn-

stitutunun aspiranturasına daxil olmuş, Moskvada ikiillik təcrübə kursu keçmişdi. O, Minsk şəhərində dissertasiya müdafiə edərək tarix elmləri namizədi alimlik adına layiq görülmüşdü.

O, 1979-cu ildən Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Tarix İnstitutunda çalışırdı. Tarix-etnoqrafiya sahəsində apardığı tədqiqatlarının nəticəsi kimi, xeyli məqalə və kitab çap etdirmişdi.

A.Səlimzadə 70-ci illərdən başlayaraq, "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetində, "Azərbaycan" jurnalında əməkdaşlıq etmiş, ilk ədəbi-publisist yazılarını dərc etdirmişdir.

Zəhmətsevərliyi və istedadı tezliklə onu respublikada tanıtdırmışdı. Elmlər Akademiyasının "Elm" və "Tarix" qəzetlərindəki yazılarında heç kimə bənzəməyən, öz dəst-xətti var idi. 1989-1992-ci illərdə baş redaktoru olduğu "Elm" qəzetinin xalqın milli-mənəvi düşüncəsində, demokratik fikrin inkişafında rolu böyük olmuşdur.

"Palıd vüqarı" kitabında uzun ömürlülərimiz, onların nağıllaşan ömürləri haqqında nağılvari şəkildə səmimi söhbət açırdı.

Deyirlər ki, hər bir yazarın doğulub-böyüdüüyü diyarın tarixi, təbiəti, mədəni irsi və sərvətləri onun yaradıcılığına güclü təsir göstərir. Dahi şairimiz S.Vurğun Göyözən dağını ən uca dağ bilirdi.

Kür çayının əzəmətini isə belə mənalandırırdı:

*Kiçicik bir sudur yer üzündə Kür,
Baxsan bu dünyanın xəritəsinə.
Bəs niyə qəlbimdə ümman döyünür,
Mən qulaq asdıqca Kürün səsinə.*

Aydın üçün də bu yol Azərbaycanın dilbər guşəsi İsmayılıdan, onun tutaş meşələrindən, əlvan tə-

biətindən, müqəddəs ziyarətəgah olan Babadağın zirvəsindən əsən məlhəm mehdən, tarixlər şahidi, meşələr bəstəkarı Girdimanın zümzüməsindən və nəhayət, bu yerin varı, dövləti, sərvəti olan qeyrətli övladlarının ürəyindən başlanırdı. Onun üçün böyük dünyaya pəncərə ayaq açıb yeridiyi torpaqdan başlanırdı.

Məhz onun üçündür ki, bu düşüncələr onun hər yazısının, o cümlədən "Su səmtinə axar" kitabının məğzini təşkil edir. Kitabdakı aşağıdakı ifadələr vətəninə ürəkdən sevən həssas bir insanın könül bulağından su içib gələn bənzətmələr deyildimi: "İsmayılıda uca dağlar var". Bu dağların döşündə baharın saçı kimi şəlalələr də qayalardan asılır. Daraq kimi sıralanan daşlarda daranır. Elə ki, çeşmələr buzdən eynək taxdı, elə ki, baharın saçları ağ örpəkdə gizləndi... Onda körpülər kövrələr. "Elə ki, dağın zirvəsinə çıxdın, hər şey gözündə dəyişəcək".

A.Səlimzadə ömrünün son illərində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası prezidentinin mətbuat üzrə köməkçisi, "Elm və həyat" jurnalının baş redaktoru kimi elmimizin təbliği sahəsində yorulmadan fəaliyyət göstərir, mətbuatda kəsərli yazıları ilə çıxış edirdi.

Tarixçi-etnoqraf, jurnalist, tarix elmləri namizədi, qəzet və jurnal redaktoru adlarını, bəlkə də çoxları qazanardı. Lakin nurlu, təbəssümlü ömrü ilə çoxlarına kömək edən, dayaq duran, sanki bütün qəlbi ilə insanlara bəxş olunan bir adam az-az tapılar.

İndi o, elə bu canıyananlıqı ilə, səmimiyyəti ilə, hamının müşkül işini qaydaya salmağı ilə, hamının haqqını özünə qaytarmağı ilə, böyüyün, kiçiyin, ağsaqqalın yerini bilməyi ilə, ən yüksək səviyyədə hörmətini saxlaması ilə də yaddaşlarda əbədi məskən salıb. O, minlərlə insanın hörmət və məhəbbətini damla-damla qazanmışdı. Sanki o, sevimli şairimiz B.Vahabzadənin tərənnüm etdiyi həyata, dünyaya "öz odundan nur verməyə" gələn insanlardan idi:

*...Kimi gəlir, bu dünyanın
Dərdlərini daşımağa.
Kimi gəlir, bu dünyadan
Umduğunu götürməyə.
Kimi gəlir, bu dünyaya
Öz odundan nur verməyə.
Kimi gəlir, bu dünyada
Olanlara daş atmağa.
Kimi gəlir, bu dünyada
Olmayanı yaratmağa!..*

Yaşasaydı, müdrik bir yazar, neçə-neçə sanballı kitabın müəllifi, Respublikanın ağsaqqal ziyalı olacaqdı. Hüquqşünas oğlu Ayazın, həkim qızı Aygünün xoş gününü, Aydın babasının adını daşıyan nəvəsini görəcəkdı.

Görəcəkdı ki, "oğul dayısına çəkər" atalar sözü-nə söykənən bacısı uşaqları hansı zirvələri fəth edib.

Çox təəssüf ki, bütün bu olacaqları görmədi.

Bu gün vüqarlı palıdların ("Palıd vüqarı") kölgəsində uyuyan Aydının sinə dışında hamının qəlbini riqqətə gətirən aşağıdakı sözlər yazılıb:

*Burda candan ayrı düşən can yatır,
İki nişanədən nişanə yatır.
Burda nurdan doğan bir insan yatır
Ümid çırağımız bir də tapılmaz.*

Bəli, neçə-neçə insana nur paylayan bir ömür cəmi 42 yaşında, gözəl bir yaz günündə həyatdan köçdü.

Həmin günəşli 8 mart gününün səhəri məzarı üstünə qoyulan çiçəklərin üstünə qar yağdı. Sanki təbiət də bu itki ilə barışmırdı. Dostları, yaxınları şair Taleh Həmidin ürək dağlayan "Bu yaz çiçəklərinə görə niyə qar yağır" şeri ilə göz yaşını tökdülər.

Fəqət... cismən o, bir daha geri qayıtmadı. Mə-nən isə qəlblərə köçdü. Onu tanıyanların, haqqında eşidənlərin qəlbində əbədi nur çırağı yandırdı. Bu nurlu çırağın işığından hələ çoxları insanlıq dərsi alacaqdır.